

๑. การปกครองส่วนท้องถิ่น อำนาจหน้าที่และความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น

๑.๑ โครงสร้างการปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยแบ่งออกได้เป็น ๔ รูปแบบ คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาลและ การปกครองพิเศษ คือ กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา

๑.๑.๑ องค์การบริหารส่วนจังหวัด ประกอบด้วย ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ เรียกว่า **สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด** ฝ่ายบริหาร เรียกว่า **นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด** สำหรับสมาชิกสภาจังหวัด จะมีจำนวนแตกต่างกันไปตามจำนวนของประชากรในแต่ละเขตเลือกตั้ง

บทบาทหน้าที่และวิธีการเข้าดำรงตำแหน่งของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด

นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ทำหน้าที่ในการบริหารงานตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เพื่อให้เป็นไปตามความต้องการของประชาชนในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เช่น

- ❖ จัดทำระบบบำบัดน้ำเสีย การกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
- ❖ ดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- ❖ รักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น
- ❖ ส่งเสริมการท่องเที่ยว และการลงทุนในท้องถิ่น
- ❖ ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในจังหวัด

นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน อยู่ในตำแหน่งได้คราวละ ๔ ปี นับจากวันเลือกตั้ง

๑.๑.๒ องค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย ฝ่ายนิติบัญญัติ เรียกว่า
สภาองค์การบริหารส่วนตำบล และฝ่ายบริหาร เรียกว่า
นายกองค์การบริหารส่วนตำบล

สภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวนหมู่บ้านละ ๒ คน ซึ่งเลือกตั้งขึ้นโดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ในกรณีที่เขตองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเพียงหนึ่งหมู่บ้าน สภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นจะมีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน ๒ คน และในกรณีที่เขตองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเพียงสองหมู่บ้าน สภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นจะมีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนหมู่บ้านละ ๓ คน

บทบาทหน้าที่ และวิธีการเข้าดำรงตำแหน่งของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ทำหน้าที่ในการบริหารงานตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้เป็นไปตามความต้องการของประชาชนในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละแห่ง เช่น

- ❖ รักษาความสะอาดของถนนหนทาง และกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
- ❖ ป้องกันและระงับโรคติดต่อ
- ❖ ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- ❖ ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
- ❖ คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน อยู่ในตำแหน่งได้คราวละ ๔ ปี นับจากวันเลือกตั้ง

๑.๑.๓ เทศบาล เทศบาลมี ๓ ประเภท ได้แก่ เทศบาลนคร เทศบาลเมือง และเทศบาลตำบล เทศบาลทั้ง ๓ ประเภท ประกอบด้วย ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ เรียกว่า **สภาเทศบาล** และฝ่ายบริหาร เรียกว่า **นายกเทศมนตรี**

สมาชิกเทศบาลจะมีจำนวนแตกต่างกันไปในแต่ละประเภทของเทศบาล ดังนี้

❖ เทศบาลนคร	มีสมาชิกสภาเทศบาลจำนวน	๒๔ คน
❖ เทศบาลเมือง	มีสมาชิกสภาเทศบาลจำนวน	๑๘ คน
❖ เทศบาลตำบล	มีสมาชิกสภาเทศบาลจำนวน	๑๒ คน

ฝ่ายบริหารประกอบด้วยนายกเทศมนตรี ๑ คน และเทศมนตรีตามประเภทของเทศบาล ดังนี้

❖ เทศบาลนคร	มีเทศมนตรีไม่เกิน	๔ คน
❖ เทศบาลเมือง	มีเทศมนตรีไม่เกิน	๓ คน
❖ เทศบาลตำบล	มีเทศมนตรีไม่เกิน	๒ คน

บทบาทหน้าที่และวิธีการเข้าดำรงตำแหน่งของนายกเทศมนตรี

นายกเทศมนตรี ทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและบริหารงานให้เป็นไปตามความต้องการของประชาชนในเขตเทศบาล เช่น

- ❖ กำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
- ❖ ป้องกันและระงับโรคติดต่อ
- ❖ รักษาความสะอาดของถนนหนทาง และที่สาธารณะ
- ❖ ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- ❖ จัดการศึกษาอบรม
- ❖ บำรุงศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

นายกเทศมนตรีมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน อยู่ในตำแหน่งได้คราวละ ๔ ปี นับจากวันเลือกตั้ง

๑.๑.๔ การปกครองพิเศษ

๑) กรุงเทพมหานคร การบริหารกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย ฝ่ายนิติบัญญัติ เรียกว่า **สภากรุงเทพมหานคร** และฝ่ายบริหาร เรียกว่า **ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร**

สภากรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย สมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งของ ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร สภากรุงเทพมหานครมีประธานสภา กรุงเทพมหานคร ๑ คน และรองประธานสภากรุงเทพมหานครไม่เกิน ๒ คน ซึ่งมาจากการเลือกของสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร

สำหรับการบริหารในกรุงเทพมหานคร จะแบ่งพื้นที่ออกเป็นเขตในแต่ละเขต จะมีสำนักงานเขตให้บริการแก่ประชาชนในพื้นที่ของเขต โดยมีผู้อำนวยการเขต เป็นผู้รับผิดชอบการปฏิบัติงานภายในเขตนั้น นอกจากนี้ในเขตแต่ละเขตจะมีสภาเขต ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชน มาช่วยดูแลปัญหาของ ประชาชน สมาชิกสภาเขตมีจำนวนอย่างน้อยเขตละ ๗ คน และอยู่ในตำแหน่งได้ คราวละ ๔ ปี นับจากวันเลือกตั้งสมาชิกสภาเขต ในแต่ละสภาเขตจะมีประธาน สภาเขต ๑ คน ซึ่งมาจากการเลือกของสมาชิกสภาเขต

บทบาทหน้าที่และวิธีการเข้าดำรงตำแหน่งของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและ บริหารงานให้เป็นไปตามความต้องการของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร เช่น

- ❖ รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน
- ❖ ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- ❖ ควบคุมอาคารและผังเมือง
- ❖ รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อย
- ❖ ปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัดและจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย
- ❖ จัดให้มีการสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และรักษาพยาบาล และสาธารณูปโภคต่างๆ
- ❖ พัฒนาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
- ❖ ส่งเสริมการประกอบอาชีพและการพาณิชย์
- ❖ บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรม อันดีของท้องถิ่น

ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน อยู่ในตำแหน่งได้คราวละ ๔ ปี นับจากวันเลือกตั้ง

๒) เมืองพัทยา การบริหารเมืองพัทยา ประกอบด้วย ฝ่ายนิติบัญญัติ เรียกว่า **สภาเมืองพัทยา** และฝ่ายบริหาร เรียกว่า **นายกเมืองพัทยา**

สภาเมืองพัทยา ประกอบด้วย สมาชิกจำนวน ๒๔ คน มาจากการเลือกตั้งของราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเมืองพัทยา สภาเมืองพัทยามีประธานสภาเมืองพัทยา ๑ คน และรองประธานสภาเมืองพัทยา ๒ คน ซึ่งมาจากการคัดเลือกกันเองของสมาชิกสภาเมืองพัทยา

บทบาทหน้าที่และวิธีการเข้าดำรงตำแหน่งของนายกเมืองพัทยา

นายกเมืองพัทยา ทำหน้าที่ควบคุมและรับผิดชอบในการบริหารกิจการของเมืองพัทยา เช่น

- ❖ รักษาความสงบเรียบร้อย
- ❖ ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ
- ❖ วางผังเมืองและการควบคุมการก่อสร้าง
- ❖ จัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยและการปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรม
- ❖ ควบคุมและส่งเสริมกิจการท่องเที่ยว
- ❖ รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อย
- ❖ กำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล และบำบัดน้ำเสีย
- ❖ การจัดให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา
- ❖ การจัดให้มีการควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ และที่จอดรถ

นายกเมืองพัทยามาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน อยู่ในตำแหน่งได้คราวละ ๔ ปี นับจากวันเลือกตั้ง

๑.๒ อำนาจหน้าที่และความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น

๑.๒.๑ อำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๑. บำรุงรักษาศิลปะ จารีต ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น

๒. จัดการศึกษาอบรมให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น

๓. จัดการฝึกอาชีพให้แก่ประชาชนตามความเหมาะสมและตามความต้องการของท้องถิ่น

๔. รักษาความสะอาดเรียบร้อย

๕. ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในท้องถิ่น

๖. ป้องกันและระงับโรคติดต่อในท้องถิ่น

๗. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพของสิ่งแวดล้อม ดังนี้

๗.๑ จัดการบำรุงรักษาและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อยู่ในเขตพื้นที่

๗.๒ เข้าไปมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อยู่นอกเขตพื้นที่เฉพาะในกรณีที่มีผลกระทบต่อดำรงชีวิตของประชาชนในพื้นที่

๗.๓ มีส่วนร่วมในการพิจารณาเพื่อริเริ่มโครงการหรือกิจกรรมที่อยู่นอกเขตพื้นที่ ซึ่งโครงการหรือกิจกรรมนั้นอาจจะมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม หรือสุขภาพอนามัยของประชาชนในพื้นที่

๑.๒.๒ ความสำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๑. แบ่งเบาภาระหน้าที่และความรับผิดชอบของรัฐบาล

๒. ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้มากกว่ารัฐบาล เพราะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากกว่ารัฐบาล จึงย่อมสามารถที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในแต่ละท้องถิ่นได้ทันเหตุการณ์ และตรงกับความเป็นจริง

๓. ประชาชนได้รับบริการที่รวดเร็วขึ้น โดยไม่ต้องเดินทางไปไกลและเสียค่าใช้จ่ายที่มากขึ้น

๔. เป็นแหล่งฝึกฝนการเรียนรู้ด้านประชาธิปไตยให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น

๕. ประชาชนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารงานเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งจะส่งผลให้ท้องถิ่นเจริญเติบโตและมีการพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว

๖. การบำรุงรักษาศิลปะ จารีต ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น เป็นไปอย่างถูกต้อง

๒. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับบริการสาธารณสุข ในชุมชน

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นอกจากจะดูแลความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่นแล้ว ยังต้องจัดบริการสาธารณสุขเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับคนในชุมชนด้วย เช่น

๒.๑ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนา ตลอดจนการเรียนรู้ที่เหมาะสม เพราะเด็กจะเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาประเทศในอนาคต ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีหน้าที่ที่จะต้องดูแลและพัฒนาเด็กให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งจะมีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของตนเอง โดยแต่ละศูนย์มีกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการของเด็กหลายประการ ดังนี้

๒.๑.๑ ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ เช่น การวาดภาพ การประดิษฐ์เศษวัสดุเหลือใช้

๒.๑.๒ ส่งเสริมค่านิยมที่ดีงาม เช่น ความซื่อสัตย์สุจริต ขยันหมั่นเพียร เคารพผู้อาวุโส กตัญญูกตเวที รักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

๒.๑.๓ สืบสานวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาไทย เช่น การเล่นขี้ม้าก้านกล้วย การทำเครื่องจักรสาร

๒.๑.๔ ส่งเสริมประชาธิปไตย เช่น ความมีระเบียบวินัย ความสามัคคี ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

๒.๑.๕ ส่งเสริมสุขภาพ เช่น กายบริหาร กิจกรรมเข้าจังหวะ การเล่นตามอัธยาศัยในสนามเด็กเล่น

เพื่อส่งเสริมการทำกิจกรรมให้ได้ผลดี องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ดำเนินการหลายประการ เช่น จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และส่งเสริมประสบการณ์ชีวิตของผู้เรียน มีการให้บริการที่ส่งเสริมสุขภาพอนามัย และความปลอดภัยของผู้เรียน จัดห้องเรียนพื้นที่สีเขียว และสนามเด็กเล่น

๒.๒ ศูนย์ฝึกอาชีพ

เป็นหน่วยงานที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งขึ้นเพื่อให้เป็นแหล่งการเรียนรู้เกี่ยวกับอาชีพ การสร้างอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้ให้ประชาชน การสร้างงานให้แก่ประชาชน การฝึกทักษะเกี่ยวกับอาชีพ

เป้าหมายสำคัญของศูนย์ฝึกอาชีพ คือ เพื่อให้ประชาชนที่ผ่านการฝึกอบรมจากศูนย์ มีอาชีพหลักหรืออาชีพเสริม มีรายได้สามารถเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ และเป็นพลเมืองดีของสังคม

๒.๓ บริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบริการต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ท้องถิ่น เช่น การกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล การสร้างห้องสมุดชุมชนเพื่อให้คนในท้องถิ่นเข้ามาใช้บริการ การสร้างสวนสาธารณะและสนามกีฬาในชุมชน

สรุป

การปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ในการบริหารงานภายในท้องถิ่น เพื่อให้เป็นไปตามความต้องการของประชาชนในพื้นที่ การกระจายอำนาจการปกครองจากส่วนกลางไปสู่ท้องถิ่น ช่วยให้ท้องถิ่นเกิดความเจริญก้าวหน้าและพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว